DET JURIDISKE FAKULTET
UNIVERSITETET I BERGEN

NOTAT

til

Fakultetsstyret

Jnr. Arkiv	Sak nr. 20/13 Styremøte 19.03.2013

FORSKERUTDANNINGSMELDING 2012

Bestillingen fra universitetsdirektøren vedrørende Forskerutdanningmeldingen 2012 er endret i år. Meldingen skal være kort, dvs at de tre meldingene fra forskning, forskerutdanning og utdanning til sammen ikke bør overstige 12 sider.

Fristen for innsending av Forskerutdanningsmeldingen er 1. april.

Et utkast til Forskerutdanningsmelding ble behandlet i Forskningsutvalget (FU) den 5. mars 2013. Utvalget hadde ingen tilføyelser til det foreliggende utkastet.

Utkastet til melding som her legges frem følger opplegget i den tilsendte malen og gir etter vår vurdering en korrekt beskrivelse av forskerutdanningen og fakultetets utfordringer og planer. Vi ber om at dekanen får redigeringsfullmakt til å justere meldingen i samsvar med eventuelle merknader som måtte komme i styremøtet.

I samsvar med det fremlagte forslaget inviterer dekan og fakultetsdirektør fakultetsstyret til å gjøre slikt

Vedtak:

Vedlagte utkast til Forskerutdanningsmelding for 2012 vedtas som fakultetets forskerutdanningsmelding for 2012 med de merknader som fremkom i møtet, og slik at dekanen får redigeringsfullmakt til å inkorporere merknadene.

Asbjørn Strandbakken
Dekan

Øystein L. Iversen
Fakultetsdirektør

HES
10.03.13

vedlegg:

1. Utkast til Forskerutdanningsmelding 2012
2. Spørsmål som skal besvares i Forskerutdanningsmelding 2012

Forskerutdanningsmelding 2012

Oppfølging av prioriteringer omtalt i forskerutdanningsmeldingen for 2011

Det nye ph.d.-programmet:

Det nye kursopplegget for den obligatoriske forskerutdanningen, Ph.d.-programmet i rettsvitenskap, ble arrangert første gang høsten 2011/våren 2012 og baserer seg på årskull med stipendiater. I forkant av opplegget for kull nr to, med oppstart høsten 2012, ble det foretatt en evaluering av gjennomførte aktiviteter 2011/2012. Evalueringen ble utført av leder for ph.d.-programmet, Karl Harald Søvig, og presentert for FU 20.8.12. Evalueringen tok blant annet for seg bakgrunn, intensjoner og læringsmål for det nye programmet, gjennomførte kurs og seminarer, innføring av lesepensum, med mer. Evalueringen konkluderte som følger:

... vi har fått til en revisjon som gir et kvalitativt bedre utdanningstilbud enn doktorandene fikk tidligere. Jevnt over gir deltakerne gode tilbakemeldinger. Samtidig vil det selvsagt være mange forbedringspunkt, og de linjeansvarlige har gjort flere justeringer i kommende semesters opplegg basert på de erfaringene som er høstet.

Revidering av opplegget for Perspektivlinjen

På bakgrunn av erfaringene fra kursopplegget 2011/2012, ble noen mindre endringer gjort, særlig med tanke på å fremme aktiv deltakelse og diskusjon på samlingene. Det ble også, som et prøveprosjekt, vedtatt å tilby perspektivlinjen på engelsk i inneværende kursperiode. Fakultetet tok i 2012 opp to ph.d.-kandidater som ikke snakker et nordisk språk, og det ble sett som viktig at disse kunne delta på i alle fall deler av det kursopplegget som tilbys internt. Med deltakelse på Perspektivlinjen (engelsk tittel: Perspectives on Law and Legal Science) sikres dermed de ikke-nordiske kandidatene deltakelse på minimum 10 av de obligatoriske 30 studiepoeng som kreves for å få tildelt ph.d.-graden innenfor det kullfellesskapet som vi for øvrig tilbyr våre ph.d.-kandidater.

Språkkurs som del av den obligatoriske forskerutdanningen

Det er ikke utarbeidet egne kriterier for hvordan språkkurs eventuelt skal vektes som del av den valgfrie delen av forskerutdanningen (totalt 10 studiepoeng). Det er derimot sendt ut generell informasjon til kandidatene om søknad om godskriving av gjennomførte, valgfrie aktiviteter. Her gjøres det kjent at det også kan søkes om å få språkkurs godskrevet. Det er foreløpig ingen som har søkt om dette. Fakultetet ønsker seg forlagt konkrete og aktuelle typetilfeller før det tas stilling den nærmere vekting og vil først ta stilling til kriterier for dette på et senere tidspunkt.

Retningslinjer for artikkelbaserte avhandlinger

UiBs sentrale Forskningsutvalg oppfordret fakultetene til å utarbeide retningslinjer for sammenskriving av artikkelbaserte ph.d.-avhandlinger i samsvar med sine fagtradisjoner. Dette var en del av UiBs arbeid med å bedre gjennomstrømming og redusere antall underkjenninger. Gruppen som ble oppnevnt til å utarbeide retningslinjene for Det juridiske fakultet, leverte sin innstilling med tittel «Veiledning til kandidater som ønsker å skrive artikkelbasert ph.d.-avhandling ved Det juridiske fakultet i Bergen» i juni 2012.

Av veiledningen fremgår det blant annet at det rettsvitenskapelige fagmiljøet i Norge ikke ser det som hensiktsmessig å utarbeide spesifikke retningslinjer for slike avhandlinger (som minimumskrav til antall artikler, sidetallskrav, osv). De har derfor betraktet arbeidsgruppen betraktet behovet som mer begrenset enn mandatet. Om det ferdige resultatet fremgår det:

I det følgende har arbeidsgruppen, i et rent veiledende siktemål for kandidater som overveier et artikkelbasert format, valgt å samle, systematisere og søkt å peke ut kvalitetskjennetegn på artikkelbaserte ph.d.-avhandlinger i rettsvitenskap.

Veiledningen kan eventuelt tjene som et forarbeid til en utvikling av mer konkrete nasjonale eller lokale retningslinjer for artikkelbaserte avhandlinger i rettsvitenskap om et slikt behov skulle gjøre seg gjeldende innenfor det rettsvitenskapelige fagfellesskapet.

Forholdet mellom forskerutdanning og forskningssatsinger ved fakultetet

I strategiplanen for 2011-2015 har Det juridiske fakultet løftet frem følgende tre fagområder som skal prioriteres ressursmessig i planperioden: Strafferett og straffeprosess, Konkurranse- og markedsrett og Formuerett. Det arbeides systematisk med å rekruttere ph.d.-kandidater til disse tre satsingsområdene. Av de 12 nye ph.d.-kandidatene i 2012-kullet var 3 innenfor strafferett og straffeprosess, 1 innenfor konkurranse- og markedsrett og 1 innenfor formuerett.

Rekruttering av kvalifiserte kandidater er fortsatt en utfordring for fakultetet. Ved å utlyse studentstipend til de som skriver 60 studiepoengs masteroppgave, fikk fakultetet flere nye stipendiater rekruttert direkte fra masterprogrammet – noen hadde vært mottakere av studentstipend, andre ikke. Fakultetet tilbød tiltredelse i stilling som vitenskapelig assistent ved levering av masteroppgaven, og ni måneders tilsetting i lektorstilling ved oppnådd mastergrad. Fem personer fremmet søknad om opptak på ph.d.-programmet inkludert prosjektbeskrivelse og ble vurdert i løpet av høstsemesteret, slik at disse kandidatene kunne tiltre tidlig i 2013. Dette viser at en tilnærmet sømløs overgang fra masterstudiet til ph.d.-løpet er mulig, men det må arbeides med tidsaspektet i prosessen om dette skal bli en permanent rekrutteringsmodell.

Strategiplanen angir også konkrete indikatorer for vekst og kvalitet som gjør at andre fagområder enn de særskilt nevnte kan oppnå særlig strategisk støtte innenfor strategiperioden. Enkelte slike fagområder har utmerket seg gjennom tilslag på NFR-finansiering som åpner for ph.d.-engasjement. Det ble utlyst studentstipend knyttet til slike fagområder. Det var blant annet flere masterstudenter knyttet til fagmiljøet som engasjerer seg i Grunnlovsjubileet, og en ph.d.-stilling ble utlyst og besatt innenfor prosjektet «Det statsrettslege borgaromgrepet 1750-1850».

Gjennomstrømmingstiltak

Gjennomstrømmingen i forskerutdanningen ved fakultetet vurderes generelt som god.

Av konkrete tiltak for å sikre gjennomstrømming for ph.d.-kandidatene kan to kort nevnes. I starten av stipendiatperioden arrangeres oppstartsamtaler med alle nye kandidater, veileder og leder for ph.d.-programmet. Der defineres blant annet det individuelle løpet for stipendiaten. En foreløpig

plan legges for stipendiatperiodens milepæler, slik som kurs i opplæringsdelen, utenlandsopphold og gjennomføring av pliktarbeid. Fakultetet gjennomfører obligatoriske midtveisevalueringer.

I tillegg prøver fakultetet også mot slutten av perioden å gi kandidatene trygge og forutsigbare rammer. Fakultetet har de seneste årene lykkes i å sikre kortere engasjement for flere av ph.d.-kandidatene for perioden mellom innlevert doktorgrad og disputas, enten som lektor eller forsker. Imidlertid ønsker man å kunne tilby slike tiltak i større skala, og i mer planmessige og forutsigbare former. Derfor er fakultetet våren 2013 i en prosess der man systematisk utreder mulighetene for engasjement i midlertidig stilling etter innlevert doktorgrad.

Underkjenninger

Fakultetet vurderer omfanget av underkjenninger som lavt. I 2012 hadde fakultetet én underkjenning. Fakultetet har de siste fem årene hatt tre underkjente doktoravhandlinger, noe som er ca. 7,7 % av de bedømte avhandlingene i tidsrommet. Fakultetet benytter seg både av medarbeidersamtaler, midtveisevaluering, fremdriftsrapport og oppdragsveileder for å tilrettelegge for gjennomføring, og vil prioritere disse tiltakene også i 2013.

Implementering av midtveisevaluering

Som et ledd i implementeringen av UiBs handlingsplan for forskerutdanning, gjennomførte Det juridiske fakultet de første midtveisevalueringene i 2011. Midtveisevaluering er fullt ut implementert og innført som obligatorisk del av opplæringsdelen. Tilbakemeldingene fra evaluerte kandidater, eksterne kommentatorer og andre berørte fra fagmiljøet er gode.

Veilederopplæring

Det er behov for å sette søkelys på veilederrollen i ph.d.-opplæringen og det foregår et arbeid ved UiB sentralt for å sikre bedre veilederkompetanse på doktorgradsnivå. Fakultetet har planer om å avholde et dagsseminar for fakultetets egne ph.d.-veiledere i april 2013. Alle vitenskapelige tilsatte er invitert, men aktive veiledere og ledere av forskningsprosjekter er spesielt ønsket på seminaret. Dette anses som et godt tidspunkt for en veiledersamling, ettersom det nye ph.d.-programmet nå har gått gjennom nesten to sykluser med kurs. Kunnskapen om hvilket kursopplegg man nå tilbyr – og krever oppmøte på – er essensiell for veilederne. I tillegg ønsker man å ta opp andre sentrale sider ved veilederrollen, gjennom både problematiseringer og best practice fra innledere fra inn- og utland.

Innføring av ph.d.-registrering og felles framdriftsrapportering

Halvtårsregistrering for ph.d.-kandidatene ble gjennomført fra vårsemesteret 2011. Det er obligatorisk for alle kandidater på ph.d.-programmet å gjennomføre slik registrering med faste datofrister. Det kreves en god del oppfølging i form av purringer og brukerstøtte for at plikten skal bli etterlevd. Den tekniske løsningen som benyttes (FS/Studentweb) har visse utfordringer både i forhold til brukergrensesnitt og administrativt.

De innkomne svarene i halvtårsregistreringen behandles av ph.d.-koordinator og personalkonsulent i samarbeid, og eventuelle oppdateringer foretas i personalsystemet og FS. Alle som benytter

svarskjemaet til å gi fakultetet ny informasjon får en skriftlig tilbakemelding. At informasjon om fravær, tilsettings- og opptaksperiode utveksles mellom fakultetet og kandidatene to ganger i året, fungerer som en trygghet for kandidatene, og forbedrer kvaliteten på fakultetets data, noe som er viktig ikke minst med tanke på stillingsforlengelser på bakgrunn av permisjoner og sykefravær.

Vedlegg til sakene 19/13 - 20/13 - 21/13

Vedlegg 3

Spørsmål til meldingene 2012

Forskning

- Status for fakultetets strategi og eventuelle justeringer av strategien bør omtales, sammen med nye forskningssatsinger som er igangsatt, eller som planlegges
- Oppfølging av prioriteringer omtalt i forskningsmeldingen for 2011
- Omtale av prioritert forskningssamarbeid med andre forskningsinstitusjoner og samfunns- og næringsliv om forskning
- Kort omtale av arbeid med å styrke forskningsledelse, organisering og strategisk planlegging
- Omtale av tverrfaglige og flerfaglige initiativ og satsinger (pågående og planlagte)
- Omtale av tiltak som kan styrke publiseringen, særlig på nivå II
- Fakultetene bes om å gi en kortfattet omtale av hvilke faglige prioriteringer og planer som er knyttet til ekstern finansiert forskning, hvilke eksterne finansieringskilder som er de viktigste og hvilke ressurser som settes inn for å styrke ekstern finansiering
- Kort omtale av store nye prosjekter: spesielt om SFF og ERC og eller andre viktige tildelinger nasjonalt eller internasjonalt
- Oppfølging av fagevalueringer fra 2012

Forskerutdanning

- Oppfølging av prioriteringer omtalt i forskerutdanningsmeldingen for 2011
- Hvordan vurderes forholdet mellom forskerutdanning og forskningssatsinger ved fakultetet?
- Hvordan vurderes gjennomstrømmingen og gjennomføringen i forskerutdanningen og eventuelt hvilke tiltak ønsker fakultetet å prioritere i 2013 for å bedre gjennomstrømming og gjennomføring ønsker fakultet?
- Hvordan vurderes omfanget av underkjenninger og eventuelt hvilke tiltak for å hindre frafall og underkjenninger vil fakultetet prioritere i 2013?
- Hvordan vurderes implementeringen av midtveisevaluering og eventuelt hvilke tiltak for å gjennomføre midtveisevalueringen vil fakultetet prioritere i 2013?
- Hvilke erfaringer har fakultetet med veilederopplæring og eventuelt hvilke behov for veilederopplæring vurderes som viktig å fylle for å styrke veiledernes veiledningskompetanse?
- Hvordan vurderes innføringen av ph.d.- registrering og felles fremdriftsrapportering for ph.d.-kandidatene og hvilke eventuelle resultater har dette gitt i forhold til fakultetets helhetlige oppfølging av ph.d.-kandidatene?

Utdanning

- Oppfølging av prioriteringer omtalt i utdanningsmeldingen for 2011
- Eksempel på et studiekvalitets- eller læringsmiljøtiltak fakultetet har hatt særlig oppmerksomhet om inneværende år
- Eksempel på et område fakultetet har særlige utfordringer og vil følge opp i det kommende året
- Eksempel på et studiekvalitets- læringsmiljøtiltak/ område fakultetet har vært særlig fornøyd med inneværende år
- Hvilke(t) program har vært evaluert inneværende år
- Kort status på resultatoppnåelse i henhold til styringsparametrene
- Planer for opprettinger/ nedlegginger av studietilbud
- Planer for allokering av studieplasser/opptaksrammer for 2014/ 2015
- Fakultetets prioriterte områder for 2013
- Plan for programevalueringer 2013